

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/5132

616 40

Sayı : 89456481/610/241
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/5132)

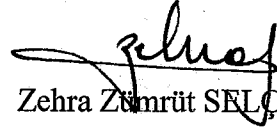
16.02/2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.11.2018 tarihli ve 381777 sayılı yazınız.

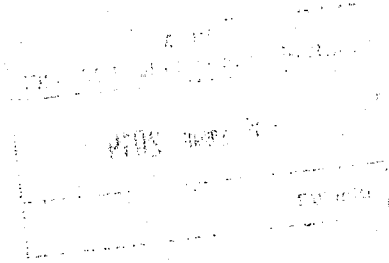
İlgi yazı ekinde alınan Denizli Milletvekili Sayın Yasin ÖZTÜRK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/5132 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Zehra Zümrüt SELÇUK

Bakan

Ek: Cevap Metni (1 sayfa)

**Denizli Milletvekili Sayın Yasin ÖZTÜRK'e Ait 7/5132 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine
İlişkin Cevap Metni**

Dünyadaki gelişmelerle eş zamanlı olarak 2013 yılında ülkemizde de Bakanlığımız öncülüğünde ilgili STK'lar, kurumlar ve üniversitelerin etkin katılımıyla otizmlili bireylere yönelik Eylem Planı Taslağı hazırlanmış ve kamuoyuyla paylaşılmıştır.

İlgili tarafların katılım ve işbirliğiyle Eylem Planı Taslağına son şekli verilerek 3 Aralık 2016 tarihinde "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2016/2019)" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ülkemizde engel gruplarına ve otizmlili bireylere yönelik olarak hazırlanan ilk Eylem Planı olma özelliği taşımaktadır.

Eylem Planı, Bakanlığımızın engel gruplarına ve özelde de otizm konusuna verdiği önem ve çabanın önemli sonucudur. Eylem Planı çalışmalarının ulusal düzeyde, ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğiyle yapılması, program ve model önerilerinin bütüncül olarak değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Planda 6 öncelikli alan ve 26 tedbir belirlenmiştir. Bu alanlar:

1. Farkındalık Çalışmaları ve Kurumlar Arası İşbirliği
2. Erken Tanı, Tedavi ve Müdahale Zincirinin Kurulması
3. Ailelere Yönelik Hizmetlerin Geliştirilmesi
4. Eğitsel Değerlendirme, Özel Eğitim, Destek Eğitim ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi
5. İstihdam Süreçleri ve Çalışma Hayatı
6. Sosyal Hizmet, Sosyal Yardım ve Toplumsal Yaşama Katılımıdır.

Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen Eylem Planında Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının sorumluluğu bulunmaktadır. Eylem Planına ilişkin Bakanlığımız ve diğer sorumlu kurumların çalışmalarının izleme ve değerlendirmesi sürdürülmektedir.

Otizmlili bireylerin ve ailelerinin ihtiyaçlarını gidermek ve var olan sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacıyla hayata geçirilen "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2016/2019)" çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda sürdürülmektedir. Resmi olarak 2019 yılının Aralık ayında sonlandırılacak olan Eylem Planı kapsamında otizmlili birey ve ailelerine yönelik değişen ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar sürdürülmeye devam edecektir. Aşağıda Eylem Planı kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar yer almaktadır.

- "Otizm Spektrum Bozukluğu Tarama ve Takip Programı" oluşturulmuştur. 77 ilde uygulamaya başlanmış olup 81 ile yaygınlaştırılması gerçekleştirilecektir. Program kapsamında çocuk ve ergen psikiyatri uzmanı, aile hekimi ve diğer sağlık personeli eğitilmiştir.
- Otizmlili bireylere ilişkin en önemli aşama erken tanılama ve bunun sonucunda erken özel eğitim alma olanaklarının sağlanmasıdır. Otizmlili bireylere yönelik özel eğitim alanında yapılan özel programlar ve her gelişim dönemine uygun özel eğitim sayesinde otizmin etkilerini en aza indirmeyi hedeflemek üzere çalışmalar yapılmaktadır.
- Orta ve ağır düzeyde zihinsel engeli/otizmi olan öğrenciler, özel eğitime ihtiyacı olan 0-36 ay arasındaki (Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı) ve 37-78 ay arasındaki çocuklar için (Okul Öncesi Özel Eğitim Öğretim Programı) 29 öğretim programı hazırlanmış ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur.

- Otizmli bireylere yönelik 104 yeni kurs programı çalışılmıştır.
- Otizmli bireylerin devam ettiği okullarda otizmli bireylerin özel eğitiminde günlük yaşam becerilerini kazanmasında etkili bir öğretim ortamı olan “Uygulama Evi” dersliği standartlaştırılmış ve 45 yeni özel eğitim uygulama evi tamamlanmıştır.
- Örgün eğitimini tamamlayan otizmli bireylerin yükseköğrenime geçiş aşaması ve üniversite hayatını kolaylaştırmak için adımlar atılmıştır.
- Çeşitli sanat ve spor dallarında yetenekli olan otizmli bireyler için son derece önemli olan özel yetenek sınavlarına ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır. Engelli bireylerin kendi aralarında yapılacak ayrı bir yetenek sınav sonucuna göre değerlendirilmesine başlanmıştır.
- Sadece özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlar için geçerli olmak üzere, kontenjanın %10’unun engelli öğrenciler için ayrılması sağlanmıştır.
- Otizmli çocukların erken çocukluk dönemi eğitimcisi yetiştirilmesine önlisans, lisans, tezli/tezsiz yüksek lisans ve doktora programları açılmasına ilişkin Ankara, Anadolu ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri ile çalışma başlatılmış; Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde otizm spektrum bozukluğu yüksek lisans programı açılmıştır.
- Otizmli bireylere yönelik diğer engel gruplarında olduğu gibi çalışma yaşamına ilişkin düzenlemeler de yapılmıştır.
- Gaziantep, Konya, Manisa ve Sakarya’da kurulan otizmli bireylerin de yararlandığı 9 adet korumalı işyerinde engelli bireylerimiz istihdama katılabilmektedir. Korumalı işyerlerinde istihdam edilen her engelli ve her ay için işverene 2019 yılı ilk altı aylık dönemde 720 TL mali destek sunulmaktadır.
- 81 ilimizde ilgili vali yardımcısı başkanlığında İl Müdürlüklerimizin koordinasyonunda o ilde Eylem Planının tedbirlerinin hayata geçirilmesinden sorumlu kurumların katılımıyla “İl Otizm Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Komisyonları”nı oluşturulmuş bu kapsamda illerde sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları arasında işbirliği güçlendirilmiştir.
- İl Müdürlüklerimiz ve Sosyal Hizmet Merkezlerimiz bünyesinde kurulan "Otizm Masası"nda ailelerimize ihtiyaç duydukları konularda danışmanlık ve bilgilendirme hizmeti verilmektedir.
- Yatılı bakım hizmetlerinden diğer engel grupları ile birlikte otizmli bireyler de yararlanmaktadır.
- Bakanlığımız gündüzlü merkezlerin açılması ve yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yapmaktadır. Otizmli bireye sahip ailelerin kendilerine vakit ayırabilmesine ve aynı zamanda otizmli bireylerin bağımsız yaşam becerisine destek sağlamak için otizmli bireylerin yararlanacağı bir engelsiz gündüzlü yaşam merkezi Afyon’da açılmış olup bu merkezlerin bu yıl içerisinde 30 büyükşehirde yaygınlaştırılması planlanmıştır.
- 25-26 Mart 2019’da “Gündüzlü Bakım ve Rehabilitasyon Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Çalıştayı” yapılmıştır.
- Gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezimizden haftada 16 saat yararlanan otizmli bireylerin yararlanma süreleri 40 saate çıkarılmıştır.
- Tüm toplumsal kesimlerde otizm farkındalığının artırılmasına yönelik çok sayıda farkındalık çalışması gerçekleştirilmiştir.
- Toplam 12 ilde 4362 kişiye ulaşarak “Otizm Spektrum Bozukluğu Farkındalık ve Bilgilendirme Seminerleri Projesi” gerçekleştirilmiştir.

- “Bakım Evlerindeki Otistik Çocuklar İçin Rehabilitasyon Modeli Oluşturulması” Projesi ile engelli bakım alanındaki personelimize hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlığımızca hazırlanan, basım, dağıtımı yapılan çok sayıda otizm alanındaki yayın ile ilgili tüm taraflar ve ailelerin ihtiyaç duyduğu bilgilendirme ve eğitim materyal eksikliği giderilmiştir. “Otizm Spektrum Bozukluğu Alanyazın Kitabı”, “Aile Bilgilendirme Rehberi” ile “Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Bireylerle Etkileşen Bakım Personeli, Eğitici ve Ailelerin Eğitim Programı” yayınlarını hazırlayarak ve basımını gerçekleştirerek 81 ilde hedef kitleye dağıtımı yapılmıştır.
- Her yıl 2 Nisan ve Nisan Ayı boyunca kamu ve radyo spotları yayımladık; kampanyalar düzenledik; çok sayıda farkındalık etkinliği gerçekleştirilmektedir.
- Bakanlığımız ve Kültür Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü işbirliğinde otizm temalı “Farkında mısınız?” Kısa Film Yarışması Projesini gerçekleştirilmiştir.

İlgili tarafların katılım ve işbirliğiyle otizmlili bireyler ve ailelerinin artan ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 3 Aralık 2016 tarihinde “Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2016/2019)” Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen Eylem Planında Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının sorumluluğu bulunmaktadır. Eylem Planına ilişkin Bakanlığımız ve diğer sorumlu kurumların çalışmalarının izleme ve değerlendirmesi sürdürülmektedir.

Ülkemizde engelli bireylerin eğitimi ve destek özel eğitiminin verilmesi, engellileri uygun eğitim ortamlarının düzenlenmesi, bu konuda program, araç-gereç, eğitim materyali, destek teknolojileri, konuyla ilgili personelin sağlanması ve hizmet içi eğitimlerinin gerçekleştirilmesi Milli Eğitim Bakanlığının uhdesinde yer almaktadır.

Bakanlığımız Eylem Planı kapsamında otizmlili bireylerin eğitimine yönelik koordinasyon çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen bazı çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

- Orta ve ağır düzeyde zihinsel engeli/otizmi olan öğrenciler, özel eğitime ihtiyacı olan 0-36 ay arasındaki (Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı) ve 37-78 ay arasındaki çocuklar için (Okul Öncesi Özel Eğitim Öğretim Programı) 29 öğretim programı hazırlanmış ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur.
- Otizmlili bireylere yönelik 104 yeni kurs programı çalışılmıştır.
- Otizmlili bireylerin devam ettiği okullarda otizmlili bireylerin özel eğitiminde günlük yaşam becerilerini kazanmasında etkili bir öğretim ortamı olan “Uygulama Evi” dersliği standartlaştırılmış ve 45 yeni özel eğitim uygulama evi tamamlanmıştır.

Örgün eğitimini tamamlayan otizmlili bireylerin yükseköğrenime geçiş aşaması ve üniversite hayatını kolaylaştırmak için adımlar atılmıştır. Çeşitli sanat ve spor dallarında yetenekli olan otizmlili bireyler için son derece önemli olan özel yetenek sınavlarına ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır. Engelli bireylerin kendi aralarında yapılacak ayrı bir yetenek sınav sonucuna göre değerlendirilmesine başlanmıştır. Sadece özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlar için geçerli olmak üzere, kontenjanın %10’unun engelli öğrenciler için ayrılması sağlanmıştır.

İŞKUR tarafından, iş arayan engellilere yönelik iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri verilmekte, mesleki niteliklerini artırmak için kurs veya işbaşı eğitim programlarına yönlendirilmekte ya da durumlarına uygun işlere yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

Engelli işçi istihdamına ilişkin veriler Türkiye İş Kurumu web sayfasında, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen engelli memur istihdamına ilişkin veriler ise Devlet Personel Başkanlığı web sayfasında yayınlanmaktadır.